

**Гончаренко
Марина Володимирівна**

здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти
Державного податкового
Університету

**СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ
ДЖЕРЕЛ**

1. Боднар Н.А. Проблема ратифікації Римського статуту Міжнародного кримінального суду в світлі європейського вибору України. Журнал європейського і порівняльного права. 2018. № 8. С. 79–96.
2. Гібридна війна – нові загрози, складність і «довіра» як антидот. NATO review. URL: <https://www.nato.int/docu/review/uk/articles/2021/11/30/gbridnavjnanov-zagrozi-skladnst-dovra-yak-antidot/index.html> (дата звернення: 24.05.2023).
3. Горбань Ю. Інформаційна війна проти України та засоби її ведення. Вісник Національної академії державного управління при Президенті України. 2015. Вип. 1. С. 136–141.
4. Радковець Ю. Ознаки технологій «гібридної війни» в агресивних діях Росії проти України. Наука і оборона. Київ. 2014. № 3. С. 36–42.
5. Требін М. Феномен «гібридної» війни. Вісник Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ. 2014. Вип. 8. С. 366–371.
6. Wilkie R. Hybrid Warfare. Something Old, Not Something New. Air & Space Power Journal. 2009. Vol. 23, № 4. P. 13–17.

**СУТНІСНЕ РОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ «ГІБРИДНА
ВІЙНА»: ДОКТРИНАЛЬНІ ПІДХОДИ**

За увесь час існування людства повсякчас, в тих чи інших куточках світу спалахували міжнародні конфлікти. Міжнародний конфлікт – явище динамічне, проблематичне, що пояснюється через призму причин появи, джерел, суб'єктів та мети. Власне, кожен міжнародний конфлікт в своїй глибинній природі унікальний, адже має власну специфіку перебігу подій, причини та інші фактори, що так чи інакше визначають сутнісне розуміння відповідного міжнародного конфлікту, що коли-небудь мав місце у світовій історії.

На жаль, протягом всього часу існування людства міжнародні конфлікти існували та сучасні міжнародні конфлікти не є чимось незвичним. Аналізуючи фактори, що впливають на розпал міжнародних конфліктів, можна констатувати, що бажання суб'єктів міжнародного збройного конфлікту мати пріоритетне місце «під сонцем» на міжнародній арені, завоювання нових територій, боротьба за ресурси або контроль над ними, мати більш вигідну економічну позицію на світовій арені, нав'язування ідеологічних ідей, боротьба за самовизначення, етнічна дискримінація – є причинами появи міжнародних збройних конфліктів.

Для визначення сутнісного розуміння дефініції «гібридна війна» необхідно звернутися до науковців, які досліджували відповідне явище з різних аспектів, кожен з яких, і визначає особливості поняття. Вперше це поняття було запропоновано американським вченим М. Маклюеном, який акцентував увагу, що «гібридна війна» відбувається в інформаційному просторі [1, с. 81].

Ф. Гофман розуміє під «гібридною війною» - арсенал з усіх можливих наявних інструментів війни, який включає в себе як традиційні засоби так нетрадиційні (терористичні акти, заворушення, насильство) [3, ст.4].

Американський аналітик Роберт Уілкі розуміє «гібридну війну» як конфлікт, суб'єктами якого можуть бути держави або недержавні угруповання, які використовують терор, насилля, злочинців та найманців, метою якого є дестабілізація політико-економічного статусу супротивника [6, ст.14].

М. Требін визначає «гібридну війну» як синтез партизанської та громадянської війни, тероризму та заколоту, відповідно до чого, суб'єктами таких процесів виступають нерегулярні військові формування, бойовики, приватні військові компанії тощо [5, с. 366].

Сучасні конфлікти мають змішані форми причин появи їх, а також постають у нових формах «гібриду», включаючи окрім класичного військового компонента набір політичних, економічних, інформаційних, релігійних інструментів [2].

Варто акцентувати увагу «гібридної війни». Відтак відповідне поняття включає на сутнісному розумінні військову стратегію: що синтезує традиційну війну та кібервійну; партизанську війну, що включає знищення військової та критичної інфраструктури, диверсії, знищення колаборантів та вищого керівництва окупаційної влади, терор відносно супротивника; використання терористичних атак, ядерної, хімічної, біологічної зброї.

Особливим інструментом який використовується є інформаційний. Саме ведення «психологічної війни», вплив на свідомість людей через веб-ресурси, а в кінцевій своїй меті – маніпулювання суспільством з метою дезінформації, залякування – все це є одним із основних атрибутів «гібридної війни», до прикладу, що активно використовується рф у війні з Україною, особливо з 24 лютого 2022 р. [3, ст.138].

Виходячи з вищенаведеного, можна констатувати, що «гібридна війна» за своєю сутністю є хитрою, підступною та брудною, адже використовує метод підкупу, насильства, мародерства, терористичні акти навіть проти цивільних осіб, удари по цивільній інфраструктурі [4, ст.38].

Підтвердженням цього може бути ракетний удар 9 березня 2022 р. по лікарні, дитячому відділенню, пологового будинку у Маріуполі. Наприклад, ракетний удар по Умані 28 квітня 2023 р., що влучив в житловий будинок, внаслідок чого загинуло 23 цивільні особи.

Можна зробити висновок, що гібридна війна перш за все характеризується терористичними та насильницькими діями, що можуть бути застосовані по відношенню і до цивільного населення, і до об'єктів критичної інфраструктури. Якщо раніше ключову роль у збройних конфліктах відігравали традиційні методи та засоби ведення війн такі як: геноцид, застосування авіації не по військовим об'єктам, застосування запальної зброї, то станом на зараз суттєву роль відіграє інформаційний простір. В умовах глобалізаційних процесів сучасності, на сьогодні інформаційна війна є центральною конструкцією будь-якою війни, адже вона здійснює вплив на свідомість суспільств шляхом пропаганди, поширення дезінформації, і власне, саме цей вплив є одним із дієвих інструментів «гібридної війни», що змушує людей впадати в паніку, переглядаючи зокрема телеграм-канали, які поширюють дезінформацію щодо вбивства вищого керівництва держави, «здачу» території тощо. Ти самим, вони змушують людей вірити у безпорадність держави, у неможливу Перемогу.

Разом з тим, «гібридна війна» немає свого нормативного закріплення в міжнародних стандартах, наявні лиш доктринальні підходи. Даний факт свідчить про те, що дослідження цієї проблематики є актуальним питанням на сьогодні. Виокремлення особливостей, розуміння сутнісного розуміння даного процесу, її дія «на практиці» є важливим аспектом вивчення відповідного проблемного питання.